dejavo, kad kaip nors pasiektų kamų, o iš ten užmušęs jį – eisiantį pėsčia. Kai tik garlaivis sukaukdavo, jį vėl išsigąsdavo, užsimudavo rankomis ausis, o Juras paskui visą kelią jį ir erzino: „Jau kauks! Matai, garas eina...! Jau!" O jį, kvailutį, vis už ausų, vis jį prašo: „Neerzink manęs...".

3+
47. XI. 5.

2. XI. 6.

Klaidų ištaisymas.

Garlaivio palubėje tikras dėsangsmas šitarė į visokias nuojaus, į sukneles, skybėles. Monika pirmąkart plaukė garlaiviu ir negalėjo atsižiopsot vis naujais žmonėmis, šlipančiais su vaikais, krepšiais, gilių puokštėmis. Vienoje priplaukoje, susigrūdus keleiviams pasižiūrėti, kaip du vyrai, kažko susipykę su karšdotu čigonu, jį tvatino dulkėtais maišais, visas garlaivis staiga pasviro šonan, pakilo klyksmas, trepsėjimas ir Monika pamanė, kad viskas slysta. Visur turėjo jį ramiuti Juras, ir aiškinti, dėl ko taip atsitiko, bet ji įsikibus laikėsi į jo ranką ir vis dejavo, kad kaip nors pasiektų kamų, o iš ten – užmušęs jį – eisiantį pėsčia. Kai tik garlaivis sukaukdavo, jį vėl išsigąsdavo, užsimudavo rankomis ausis, o Juras paskui visą kelią jį ir erzino: „Jau kauks! Matai, garas eina! Jau!"

Šviečiamasis amžius ir Volteras. 1947. XI. 27.

Planas.

Įžanga. Šviečiamasis amžius Prancūzijoj.

Dėstymas. 1/ Volteras – šviečiamojo amžiaus ~~atstovas~~ vadas.

2/ Voltero kūryba.

Pabaiga. Voltero kūrybos reikšmė.

XVIII amžiaus pabaigoj klasikinė literatūra, klestėjusi XVII amžiuje, įgauna kitokį pobūdį. XVIII amžiaus prancūzų rašytojai nebeseka antikinės literatūros rašytojais, bet seka savais klasikais. Salionų mada, kalbos elegancija ir sklandumas išsitaiko ir visą XVIII amžių, ir XVIII amžiaus prancūzų literatūroj dar mažiau jausmo ir širdies, negu klasikinėj literatūroj. XVIII amžiaus literatūrą veikė visuomenėje vykstą pasikeitimai. Tuo metu smarkiai susvyruoja absolutizmo autoritetas ir iškyla buržuazijos kunmas. Karta

su buržuazijos noromis įsigalėjimu įsigali tikėjimas mokslų galia. Pradedama tikėti, kad mokslas tai esąs gražiausias žmogaus proto padarinys ir, tad rik per mokslą žmonija turėsianti laimėjimą. Šitas tikėjimas mokslo galia vadinamas racionalizmu, o tas amžius - šviečiamojo amžiumi. Iš įsigalėjusio buržuazijos noro iškyla mokslininkai, vadinami filosofais, kurie skelbė naujas idėjas visose gyvenimo srityse. Iš jų žymiausias yra Volteras.

Volteras buvo tikras šviečiamojo amžiaus rašytojų vadas. Jis buvo pagarsėjęs ne tik Prancūzijoj, bet ir ~~visam~~ už jos ribų. Gyvendamas Ženevoje, jis vadovauja visiems Europos rašytojams. Dėl to jį kai vadino „Europos protų viešpačiu", „Bedieviu popiežiumi" ir kitais vardais.

Volteras, kaip rašytojas, vadovaująs visiems Europos protams, pasireiškė visuose literatūriniuose žanruose ir rašė visomis temomis, kurios buvo aktualios, svarbios. Šviečiamasis amžius buvo kovos amžius ir Volteras stoja į kovą su plumsu. Didžioją jo kūrybos dalį sudaro satyros, žvairūs pamfletai ir filosofiniai laiškai. Satyros ir pamfletai yra nukreipti prieš valdžios asmenis ir pasižymi sąmojumu bei proto nuikrėsmu. Volterio filosofiniai laiškai nukreipti prieš religinius prietarus. Pats filosofiniais laiškais Volteras pasireiškia kaip didžiausias religijos priešas. Apie religiją jis sako, kad: „Religija tai medis, kuris visuomet augina nuodus. Tai tinklas, kuriame apgavikai per 18 ašmenio liko amžių pančioja kvailius". Be satyrų, pamfletų ir filosofinių laiškų, Volteras rašė ir komedijas bei tragedijas. Žymiausios jo tragedijos yra „Zaira" ir „Brutas". Volteras rašė ir romanus. Iš romanų žymiausi yra „Kandidas" ir „Sadigas".

Visas Volterio literatūrinis palikimas vertinamas dėl jo puikaus stiliaus. Turinio atžvilgiu Volterio kūriniai šiandieną nėra aktualūs, bet sąmojumi, jo puikiu stiliumi ir mitrius lengvumu žavimasi ir šiandien.

5 - taškai